Latviešu valodas aģentūra

Metodiskie pielikumi mācību filmām „Rotaļas latviešu valodas apguvē kopā ar Ilgu Reiznieci”

MĀCĪBU NODARBĪBU KONSPEKTI 5–6 GADUS VECIEM DIASPORAS NEDĒĻAS NOGALES SKOLU SKOLĒNIEM

1. nodarbība

R U D E N S V E L T E S

Nodarbības mērķis. Apgūt dažādu dārzeņu nosaukumus.

Nodarbības uzdevumi.

Iemācīties rotaļu *Skābi gurķi*.

Nostiprināt prasmi atpazīt un nosaukt dārzeņus.

Vingrināties frāžu *Man garšo ..., Man negaršo ..., Tas ir ..., Tā ir ..., Tie ir ..., Tās ir ...* lietošanā.

Ievads (5 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
1.	Skolotājs uz grīdas ir izlicis dažādu dārzeņu attēlus.	Skolēni klausās skolotāja sauktos vārdus un atrod tiem atbilstošu attēlu.	Pielikums 4.–10. lpp.	

Galvenā daļa (25 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
2.	Skolotājs sadala bērnus divās komandās un katrai komandai iedod attēlu komplektu. Skolotājs dod uzdevumu – apskatīt attēlus un katru attēlu saburzīt, veidojot *sniega pikas*. Skolotājs telpā atzīmē laukuma vidus līniju un apmēram 1,5–2 m no tās nostāda abas komandas vienu otrai pretī. Skolotājs izskaidro uzdevumu, uzņem laiku (1 minūti) un dod starta signālu. Pēc minūtes skolotājs dod *stop* signālu, palīdz komandām savākt katrai savas *pikas.* Skolotājs aicina veikt nākamo uzdevumu – attaisīt *pikas*, apskatīt attēlus un veidot teikumus ar frāzēm *Tas ir ..., Tā ir ..., Tie ir ..., Tās ir ... .* Uzvar komanda, kura pareizi izveido visus teikumus.	Skolēni sadalās divās komandās, saņem no skolotāja attēlu komplektu un attēlus saburza, veidojot *sniega pikas*. Katra komanda ar pikām rokās nostājas viena otrai pretī ar sejām pret otru komandu. Skolēni pēc starta signāla met pikas pretinieku komandai un pēc iespējas ātrāk mēģina pacelt savā pusē iemestās pikas, lai pārmestu tās pretinieku laukuma pusē. Pēc *stop* signāla katra komanda savāc savā pusē esošās pikas un veic skolotāja doto uzdevumu, veidojot teikumus.	Pielikums 4.–10. lpp.	Skolotājs var mainīt spēlei doto laiku, to pagarinot vai saīsinot.
3.	Skolotājs demonstrē skolēniem mācību filmas *Skābi gurķi* pirmo daļu (līdz rotaļai – 00:48) un dod bērniem uzdevumu atcerēties visus dārzeņus, ko nosauca bērni videomateriālā.	Skolēni cenšas atcerēties videomateriālā sauktos dārzeņus.	Mācību filma *Skābi gurķi.*	

	Skolotājs uzraksta uz tāfeles visus bērnu nosauktos dārzeņus. Pēc tam noskatās vēlreiz videomaterālu un kopā pārbauda, vai visi dārzeņi ir uz tāfeles pierakstīti.			
4.	Skolotājs uzdod bērniem jautājumus, iesaistot uzrakstītos vārdus: *Vai tev garšo kartupeļi?* *Vai tev garšo redīsi?*	Skolēni atbild uz jautājumiem: *Jā, man garšo. Nē, man negaršo.* Skolēni uzdod jautājumus arī cits citam.		Skolotājs var uzskaitīt, kuri dārzeņi bērniem garšo, kuri negaršo, un izveidot uz tāfeles iecienītāko dārzeņu sarakstu.
5.	Skolotājs parāda bērniem gurķus un ļauj tos nogaršot. Pārrunā to garšu, atšķirības, uzsverot vārdus *svaigs, marinēts, skābēts*. Pārrunā ar bērniem, kā dārzeņus sagatavo ziemai, lai tie ilgāk būtu lietojami uzturā.	Skolēni degustē dažādi sagatavotos gurķus, piedalās sarunā.	Svaigi, marinēti, skābēti gurķi.	
Nobeigums (10 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
6.	Skolotājs vada rotaļu *Skābi gurķi.*	Skolēni iet rotaļā *Skābi gurķi.*	Mācību filma *Skābi gurķi.*	

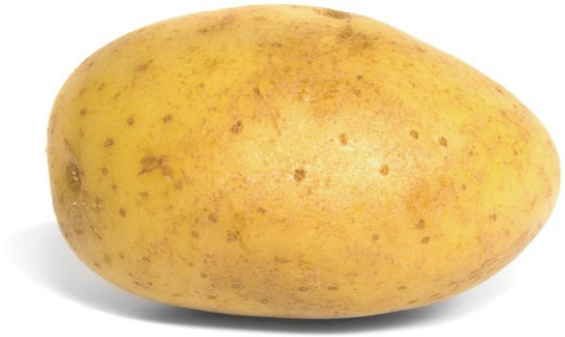	

2. nodarbība

MĀRTIŅI

Nodarbības mērķis. Sazināties latviski, rotaļājoties un sarunājoties par Mārtiņiem.

Nodarbības uzdevumi.

Iemācīties rotaļu *Mārtiņa gailīši.*

Iemācīties jautāt *Cik ir ...?* un atbildēt ar vārdu savienojumu, piemēram*, Trīs ...* .

Ievads (5 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
1.	Skolotājs jautā bērniem, vai viņiem patīk iet rotaļās. Skolotājs pārrunā ar bērniem, kāda ir atšķirība starp *iet rotaļās* un *rotaļāties.*	Bērni atbild.		Bērni var parādīt vārdu atšķirību, attēlojot tos ar kustībām.
Galvenā daļa (25 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
2.	Skolotājs piedāvā iet rotaļā *Aklās vistiņas*. Vienam skolēnam aizsien acis, un tas ir *ķērājs*. Pārējie bēg. Tas, kuru noķer, kļūst par *aklo vistiņu*.	Bērni iet rotaļā.	Lakats vai šalle, ar ko aizsien acis *ķērājam*.	Jābrīdina bērni, lai neskrien pārāk ātri un ir uzmanīgi.
3.	Skolotājs ar bērniem pārrunā, kad iet rotaļās.	Bērni piedalās sarunā.		

4.	Skolotājs pastāsta bērniem, ka drīz būs (vai bija) Mārtiņi. Skolotājs kopā ar bērniem mācās rotaļu *Mārtiņa gailīši.*	Bērni iet rotaļā.	Mācību filma *Mārtiņa gailīši.*	
5.	Skolotājs piedāvā spēlēt spēli *Cik ir?* *Cik ir grāmatu uz galda?* *Cik ir zīmuļu uz galda?* *Cik ir krēslu telpā?* *Cik ir galdu telpā?* *Cik ir logu telpā?* *Cik ir bērnu telpā?*	Bērni izmanto skaitļu kartītes un paceļ kartīti ar konkrēto skaitli.	Skaitļu kartītes, pieejamas: http://displays.tpet.co.uk/?resource=665#/ViewResource/id665 un http://www.activityvillage.co.uk/sites/default/files/downloads/number_flash_cards_1_30_0.pdf un http://www.accomplishate.com/totschool/050710/numerals.pdf	Bērni var atbildēt uz jautājumu mutiski. Piemēram, *Uz galda ir piecas grāmatas.* Bērni var arī paši uzdot jautājumus.
Nobeigums (10 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
6.	Skolotājs piedāvā bērniem pateikt, kā viņiem patika nodarbība.	Bērni pasaka teikumu, kā viņiem patika nodarbība. *Man patika nodarbība.* *Man nepatika nodarbība.* *Man bija jautri.* *Man bija garlaicīgi.*		Bērni var parādīt savu attieksmi ar *Mēmā šova* elementiem.

3. nodarbība

KAS IR DZĪVNIEKIEM?

Nodarbības mērķis. Iemācīties stāstīt par dzīvniekiem.

Nodarbības uzdevumi.

Iemācīties rotaļu *Sī sesku, sū sesku.*

Iemācīties nosaukt dzīvnieku ķermeņa daļas.

Vingrināties frāžu *Tas ir ..., Lācim ir ...* lietošanā.

Mācīties stāstīt par dzīvniekiem. *Tas ir zirgs. Zirgs ir liels. Viņam ir galva, krēpes un aste. Zirgs parasti ir brūns. Zirgs aulekšo un zviedz.*

Ievads (5 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
1.	Skolotājs piedāvā spēlēt spēli *Kas ir tev?* Viens bērns saka otram un arī rāda: *Man ir viens deguns. Bet kas ir tev*? Otrs bērns saka: *Man ir divas rokas, bet kas ir tev?* Spēle beidzas, kad visi ir jautājuši un arī atbildējuši.	Bērni spēlē spēli *Kas ir tev?*		
Galvenā daļa (25 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
2.	Skolotājs izliek uz galda dažādu dzīvnieku (arī zivju un putnu) attēlus. Skolotājs kopā ar bērniem pārrunā, kas ir dzīvniekiem.	Bērni atbild uz skolotāja jautājumiem.	Pielikums 15.–19. lpp. Var izmantot arī LVA izdevuma	No dotajiem vārdiem var izvēlēties dažus vai nedaudzus.

	Izmantojamie vārdi: *aste, galva, zobi, ilkņi, ūsas, ļipa, purns, acis, ausis, mēle, kakls, ragi, pakaļkājas, priekškājas, spuras, zvīņas, spalvas, spārni, knābis, kažoks, vilna, ķepas, nagi, krēpes, ūsas u.c.*		*Kabata* nodaļas *Zoodārzā, Laukos.*	
3.	Skolotājs ar bērniem pārrunā, kas ir kopīgs un kas ir atšķirīgs dzīvniekiem un cilvēkam.	Bērni piedalās sarunā.		Jāpievērš uzmanība vārdiem *purns, ilkņi.*
4.	Skolotājs pastāsta bērniem, ka zina kādu smieklīgu rotaļu par sesku. Skolotājs māca bērniem šo rotaļu.	Bērni mācās rotaļu.	Mācību filma *Sī sesku, sū sesku.*	
Nobeigums (10 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
5.	Skolotājs piedāvā bērniem uzzīmēt kādu dzīvnieku un nosaukt, kādas ķermeņa daļas ir uzzīmētajam dzīvniekam. *Es uzzīmēju ... .* *Tas ir ... . Tā ir ... .* *Tam ir ... . Tai ir ... .*	Bērni zīmē un stāsta.	Papīrs, krāsainie zīmuļi.	Bērni var arī veidot no plastilīna savu iedomu dzīvnieku.

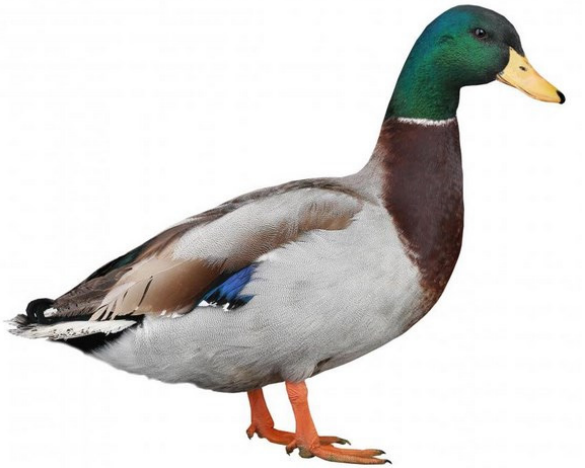

4. nodarbība

KAD IR DIENA UN KAD IR NAKTS?

Nodarbības mērķis. Apgūt diennakts laiku nosaukumus.

Nodarbības uzdevumi.

Apgūt vārdus *rīts, vakars, diena, nakts, tumsa, gaisma, Saule, Mēness, debesis.*

Iemācīties rotaļu *Saule un Mēness*.

Ievads (5 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
1.	Skolotājs lūdz skolēniem aizvērt acis un saukt visu, ko viņi iztēlē redz. Ja kāds skolēns saka, ka neredz neko, jo ir tumšs, skolotājs uzraksta uz tāfeles vārdu *tumsa*.	Skolēni ar aizvērtām acīm sauc visu, ko iedomājas.		
2.	Skolotājs sadala bērnus pāros un lūdz katram pāra dalībniekam atkāpties trīs metrus vienam no otra, izstiept rokas taisni uz priekšu, aizvērt acis un pēc signāla tuvoties, mēģinot ar plaukstām saskarties. Skolotājs ar bērniem izrunā, kāpēc bija grūti saskarties vienam ar otru un kāpēc cilvēki un dzīvnieki guļ, kad ir tumšs un ir nakts.	Skolēni pāros veic skolotāja doto uzdevumu.		Īpaši tiek uzsvērti vārdi *tumsa* un *nakts*.

Galvenā daļa (30 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
3.	Skolotājs lūdz nosaukt vārdiem *tumsa* un *nakts* pretējas nozīmes vārdus – *gaisma* un *diena.* Pārrunā, kas rada gaismu dienā un kāpēc naktī ir tumšs. Skolotāja lūdz bērniem uzzīmēt uz lapas Sauli un otrā pusē lapai – Mēnesi. Pārrunā Saules un Mēness ceļu, noskaidro, kad ir rīts un vakars.	Skolēni piedalās sarunā, pēc tam zīmē Sauli un Mēnesi.	A4 lapas, pildspalvas vai zīmuļi.	Skolotājs uz tāfeles var veidot vārdu sarakstu – *diena, nakts, rīts, vakars, gaisma, tumsa, Saule, Mēness, debesis.*
4.	Skolotājs saka, ka skaitīs tautasdziesmu, kuras skaitīšanas laikā, kad tiks pieminēta Saule vai Mēness, skolēniem būs jāpaceļ atbilstošais zīmējums. Skolotājs skaita tautasdziesmu: *Saule bāra Mēnestiņu,* *Kam tas dienā nespīdēja.* *Mēnestiņš atbildēja:* *Tev dieniņa, man naksniņa.* Skolotājs kopā ar bērniem atkārto tautasdziesmu.	Skolēni veic skolotāja doto uzdevumu un pēc tam kopā ar skolotāju atkārto tautasdziesmu.	Lapa ar uzzīmētu Sauli un Mēnesi.	Tautasdziesmu iespējams pārveidot arī kā dialogu starp Sauli un Mēnesi, ļaujot bērniem pašiem veidot dialogu. *Saule bāra Mēnestiņu:* *Kam tu dienā nespīdēji.* *Mēnestiņš atbildēja:* *Tev dieniņa, man naksniņa.*
5.	Skolotājs izskaidro spēles *Diena un nakts* noteikumus – skolēniem ir brīvi	Skolēni spēlē spēli *Diena un nakts.*		Ja bērni spēli spēlē atkārtoti, tad spēli var vadīt kāds bērns. Par

	jāizkārtojas telpā un uzmanīgi jāklausās skolotājā; ja skolotājs saka *diena*, skolēniem aktīvi jākustas, jālec, jāskrien; ja skolotājs saka *nakts*, skolēniem jāsastingst vienā pozā; ja kāds izkustas, tad tam izstājas no spēles. Skolotājs vada spēli. Pēc rotaļas skolotājs ar bērniem pārrunā – *Ko tu dari dienā? Es lecu, skrienu, spēlējos, dejoju* u.c. *Ko tu dari naktī? Es guļu, sapņoju.*			nākamo spēles vadītāju kļūst tas bērns, kurš pirmais ir izkustējies. Spēli var aizstāt ar I. Ziedoņa *Melnās pasakas* klausīšanos.
Nobeigums (5 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
6.	Skolotājs vada rotaļu *Saule un Mēness.*	Skolēni iet rotaļā *Saule un Mēness*.	Mācību filma *Saule un Mēness.*	

5. nodarbība

KAS PASLĒPIES VĀRDIŅĀ?

Nodarbības mērķis. Iepazīt vārdu *siet, sietiņš, sijāt* nozīmes.

Nodarbības uzdevumi.

Apgūt vārdu *siet, sijāt, siets, sasiet, sietiņš* nozīmes.

Iemācīties rotaļu *Si si sietiņš*.

Attīstīt prasmi uztvert galveno domu, vēstījumu animācijas filmā *Zelta sietiņš*.

Ievads (5 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
1.	Skolotājs iepazīstina ar stundā apgūstamo priekšmetu – rāda skolēniem tējas sietiņu. *Kā to sauc?* *Kādus vēl līdzīgus vārdus jūs zināt?* Skolotājs ar ķermeņa kustībām demonstrē vārdus un lūdz darbības atkārtot arī skolēniem, uzvedina bērnus saukt vārdus – *siet, sasiet, apsiet, nosiet, sijāt*.	Skolēni sauc vārdus.	Tējas sietiņš.	
Galvenā daļa (30 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
2.	Skolotājs kopā ar bērniem dzied latviešu tautasdziesmu *Sijā auzas*	Skolēni dzied kopā ar skolotāju,	Dziesmas vārdi 24. lpp.	Var izvēlēties kopā ar bērniem dziedāt tikai dziesmas pirmos

	tautu meita un pārrunā tās saturu ar bērniem. *Ko sijāja šajā dziesmā? Kāpēc?*	atbild uz skolotāja jautājumiem.		divus pantiņus vai arī ļaut bērniem tikai klausīties skolotāja dziedājumā.
3.	Skolotājs rosina skolēnu interesi par vēl kādu sietiņa noslēpumu. Skolotājs bērniem demonstrē animācijas filmu *Zelta sietiņš.* Skolotājs ar skolēniem pārrunā, ko animācijas filmā sietiņš sijāja.	Skolēni skatās animācijas filmu *Zelta sietiņš*. Pēc filmas noskatīšanās skolēni pārrunā to un aizpilda darba lapu.	Animācijas filma pieejama: https://www.youtube.com/watch?v=THE9xHMcJfc (00:00–02:56). Darba lapa pielikumā 25. lpp.	Runājot par animācijas filmu, nav pareizu vai nepareizu atbilžu. Svarīgi, lai skolēni izteiktos, ko ir sapratuši, kādas ir viņu domas.
Nobeigums (5 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
4.	Skolotājs vada rotaļu *Si si sietiņš.*	Skolēni iet rotaļā *Si si sietiņš.*	Mācību filma *Si si sietiņš.*	

SIJĀ AUZAS, TAUTU MEITA

Sijā auzas, tautu meita,
Dod manam(i) kumeļam!
Ne sijāšu, ne es došu,
Netīk manam prātiņam.

Tam sijāšu, tam es došu,
Kas tīk manam prātiņam.
Kas tecēja manis dēļ(i)
Lielu ceļa gabaliņ'.

Tautiet's lūdza, bāliņš lūdza,
Abi lūdza kamanās.
Abiem diviem sirmi zirgi,
Izrakstītas kamanas.

Stundu stāvu domādama,
Kam lai sēžu kamanās?
Vai lai sēžu pie tautieša,
Vai pie sava bāleliņ'.

Labāk sēžu pie tautieša,
Ne pie sava bāleliņ'.
Tautiet's vedīs visu mūžu,
Bāliņš mazu gabaliņ'.

Skaties animācijas filmu *Zelta sietiņš* un apvelc to, ko tajā ieraudzīji!

	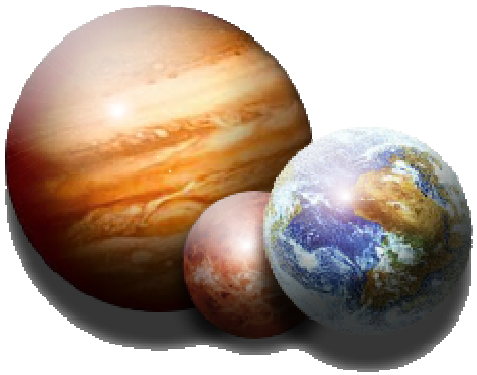	
	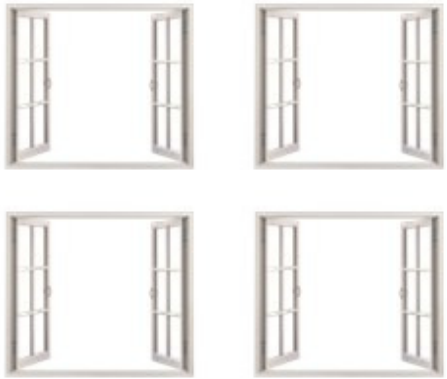	

6. nodarbība

KO ES DARU? KO MĒS DARĀM?

Nodarbības mērķis. Iemācīties pastāstīt, ko dara Jāņos.

Nodarbības uzdevumi.

Iemācīties rotaļu *Mēs ejam, mēs ejam...*

Iemācīties nosaukt darbības vienskaitļa un daudzskaitļa 1. personā.

Mācīties stāstīt, ko dara vasarā.

Ievads (10 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
1.	Skolotājs piedāvā iemācīties jautru rotaļu *Mēs ejam, mēs ejam...*, jo klāt ir vasara.	Bērni mācās rotaļu *Mēs ejam, mēs ejam...*	Mācību filma *Mēs ejam, mēs ejam...*	
Galvenā daļa (20 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
2.	Skolotājs piedāvā spēlēt *Mēmo šovu* un minēt dažādas darbības: *iet, dejot, dziedāt, aplaudēt, skriet, lēkt, vingrot, peldēt, pīt vainagu, lēkt pāri ugunskuram, braukt u.c.*	Skolēni spēlē *Mēmo šovu.*		*Mēmajā šovā* vārdi var arī atkārtoties.
3.	Skolotājs piedāvā spēlēt vēl kādu spēli. Skolotājs saka: *Es eju. Un tu?* Tas, kuram jautā, atbild: *Es arī eju /*	Bērni spēlē spēli, lai iemācītos pateikt, ko dara.		

	Es neeju. Tas, kurš atbildēja, turpina: *Es skrienu. Un tu?* Nākamais bērns atbild un turpina spēli.			
4.	Skolotājs piedāvā bērniem citu spēles variantu. Jautā skolēnu pārim, un tas arī atbild. Skolotājs saka: *Es sēžu. Un jūs?* Tas pāris, kam jautā, atbild: *Mēs arī sēžam / Mēs nesēžam.* Un turpina: *Mēs mācāmies. Un jūs?* Nākamais pāris atbild un turpina spēli.	Bērni darbojas pāros: pāris pārim uzdod jautājumu un pāris pārim atbild, lai atbildē varētu izmantot daudzskaitļa 1. personu.		
Nobeigums (10 min)				
Nr.	**Skolotāja darbība**	**Skolēna darbība**	**Resursi**	**Komentāri**
5.	Skolotājs piedāvā katram bērnam pateikt, ko viņam patīk darīt.	Katrs bērns pasaka, ko viņam patīk darīt. Piemēram, *Man patīk vingrot*.		